

Årsredovisning

för

Stiftelsen Grävfonden

802480-7102

Räkenskapsåret

2021-01-01 – 2021-12-31

Styrelsen för Stiftelsen Grävfonden får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2021-01-01 – 2021-12-31.

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK.

Förvaltningsberättelse

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Styrelsen för Stiftelsen Grävfonden har hållit 10 styrelsemöten under 2021.

Stiftelsen Grävfonden ”har till ändamål att främja en djupgående och kritiskt granskande journalistik, att verka för en bättre utbildning inom den undersökande journalistiken, och i övrigt verka för att höja den granskande journalistikens status och sprida insikt om dess betydelse för demokratin.”

Stiftelsens styrelse har under året lagt ner ett stort arbete för att nå målet att göra Grävfondens ändamål välkänt och att öka det kapital vars avkastning på sikt ska vara grunden för utbildningsstipendier.

I en tid med krig i Europa och hotande säkerhetskris behövs välutbildade journalister som kan använda digitala researchmetoder för att verifiera ursprung och äkthet i text och bild. Dagligen möts vi av påverkanskampanjer och desinformationsförsök ämnade att skapa motsättningar och destabilisera.

Mot denna bakgrund har Grävfonden en viktig uppgift att bidra med finansiering av kompetensutveckling och till att nya digitala verktyg och metoder utvecklas. Det gäller också källkritik och god etik i det journalistiska uppdraget att avslöja korrupktion och maktmissbruk i politiska och ekonomiska maktcentra.

Under året har donationskapitalet ökat om än inte i den takt vi önskat, vilket till stor del beror på svårigheten att ordna fysiska möten och seminarier för kunskapsbildning för tänkbara donatorer och andra intresserade. Därför har ett betydande arbete lagts ner på viktig opinionsbildning med tanke på att oberoende granskande journalistik en förutsättning för en levande och välfungerande demokrati.

Styrelsen tog under 2020 initiativet till samarbete med Institutionen för mediastudier, IMS vid Stockholms universitet och Journalistförbundet för att genomföra en enkät om tillståndet och förutsättningarna för den undersökande journalistiken på svenska redaktioner. I undersökningen har 774 journalister delgett sina erfarenheter. Det är första gången en sådan undersökning genomförs.

Resultaten poängterar med önskvärd tydlighet behovet av fortbildning och kompetensutveckling. Det åskådliggör betydelsen av Grävfonden både som möjliggörare av fortbildning och som opinionsbildare.

Följande är en del av resultatet av undersökningen:

- Ytterst få journalister får avgörande fortbildning i de grävmetoder som digitaliseringen kräver.
- Mer än hälften av de svarande uppger att de inte fick någon journalistisk fortbildning alls under undersökningsåret 2019.
- Endast var tionde journalist anser att produktionskraven är förenliga med att kunna genomföra grävprojekt.
- Många journalister, framför allt frilansare, tvingas arbeta utan ersättning när de gör tidskrävande research för grävjobb.
- Två tredjedelar av journalisterna anser att såväl den lagstadgade offentlighetsprincipen som sekretessbestämmelser tillämpas felaktigt av tjänstemän i offentlig förvaltning, vilket förhindrar att för allmänheten relevanta uppgifter lämnas ut och blir offentliga.

L E Le EP G

Resultatet av vår undersökning har publicerats dels i form av en debattartikel i Dagens Nyheter, dels presenterats vid Föreningen Grävande Journalisters årliga arrangemang GRÄV och därefter vid ett seminarium på Institutionen för mediastudier vid Stockholms universitet.

Stipendier

Under året har delats ut stipendier till 5 personer för totalt 32 200 kronor.

Grävfondens styrelse beslöt tidigt under året att även under 2021 med anledning av pandemin att utlysa flera mindre stipendier för online- utbildning i digitala verktyg och metoder. De valda är bland andra Bellingcat med deras kurser Bellingcat Training Workshop Online samt IRE, Investigative Reporters & Editors.

Under 2021 kunde också den riktade donationen på totalt 16 000 kr från Axel Gordh Humlesjö och Centre for Media Studies vid Stockholm School of Economics in Riga tas i anspråk. Detta gav möjlighet för två stipendiater att delta i kursen Summer School on Investigative Reporting i Riga.

Samtliga av Grävfondens stipendiater har krav på att lämna en stipendiatrapport.

Ur en av stipendiatrapporterna: "Framförallt fick jag genom denna kurs koll på systematiken som ligger bakom många ekobrott och fler verktyg att använda när känsla eller påståenden om lokala fuskare dyker upp. En ordentlig metodik krävs om man inte enbart vill gå på myndigheternas färdiga utredningar och beslut. Även om så är fallet krävs ju då att kunskaperna finns på plats för att eventuellt undersöka andra kopplingar och relationer till de lokala företagen och myndigheterna. Det är många gånger inte ett lättillgängligt område att dyka ner i, och just därför är jag tacksam att jag fick den här chansen. Det gav inspiration, mycket ny kunskap och idéer.

Tack Grävfonden!" Josephine Bergenmar, researcher för P4 Mitt, Sveriges Radio

Under året inleddes arbetet med en stipendieutlysning för år 2022 i form av ett större praktikstipendium med placering vid brittiska the Guardian, välrenommerat för sin datajournalistik.

Donationer

Stiftelsen har under året fått 351 900 kr i donationer. Vårt donationsarbete har burit frukt genom att bl a Sven Hagströmer, grundare av Avanza och Creades fortsatt stödja Grävfonden, i år med 330.000 kronor. Utöver detta har andra donatorer skänkt bidrag från 200 kr till 10 000 kr.

Väsentliga ekonomiska händelser under räkenskapsåret

År 2021 har stiftelsen använt 75 565 kronor till databearbetning av undersökningen av tillståndet för den grävande journalistiken i Sverige.

Under 2021 tog styrelsen vidare beslut om att placera 300 000 kr, en mindre del av stiftelsens kapital, i Stiftelsefond på Handelsbanken.

Stiftelsen har sitt säte i Stockholm.

Främjande av ändamålet

Stiftelsen har till ändamål att främja en djupgående och kritiskt granskande journalistik.

Stiftelsen fullföljer företrädesvis sitt ändamål genom:

utge stipendier till sökanden som dels uppfyller ändamålets syfte, dels är medlem i Föreningen Grävande Journalister, FGJ eller dess eventuellt framtida motsvarighet och har betalt sin medlemsavgift under de senaste två åren.

Under året har stiftelsen beviljat 22 200 kr (58 500 kr år 2020) i stipendier.

L S K G T G

Flerårsöversikt (Tkr)	2021	2020	2019	2017/18 (14 mån)
Stiftelsens intäkter	1	66	122	109
Årets resultat	-75	-7	44	58
Eget kapital	1 458	1 195	1 203	1 158
Förmögenhet	1 470	1 219	1 253	1 158
Disponibla medel	358	96	103	58
Beviljade anslag	22	57	50	0

Stiftelsens resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning med noter.

Handwritten signature in blue ink: F. E. K. P. G.

Stiftelsen Grävfonden
Org.nr 802480-7102

4 (8)

Resultaträkning

Not	2021-01-01 -2021-12-31	2020-01-01 -2020-12-31
Stiftelsens intäkter		
Bidrag	1 400	66 500
Summa stiftelsens intäkter	1 400	66 500
Stiftelsens kostnader		
Lämnade bidrag	0	-58 500
Övriga externa kostnader	-77 015	-15 450
Summa stiftelsens kostnader	-77 015	-73 950
Förvaltningsresultat	-75 615	-7 450
Resultat efter finansiella poster	-75 615	-7 450
Resultat före skatt	-75 615	-7 450
Årets resultat	-75 615	-7 450

J. E. K. E. P. G.

Stiftelsen Grävfonden
Org.nr 802480-7102

5 (8)

Balansräkning

Not

2021-12-31

2020-12-31

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Finansiella anläggningstillgångar

Andra långfristiga värdepappersinnehav

2

300 000

0

Summa finansiella anläggningstillgångar

300 000

0

Summa anläggningstillgångar

300 000

0

Omsättningstillgångar

Kassa och bank

Kassa och bank

1 158 394

1 219 709

Summa kassa och bank

1 158 394

1 219 709

Summa omsättningstillgångar

1 158 394

1 219 709

SUMMA TILLGÅNGAR

1 458 394

1 219 709

Handwritten signature: EKGELQ

Balansräkning

Not

2021-12-31

2020-12-31

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Eget kapital

Bundet eget kapital

Bundet eget kapital vid räkenskapsårets början

1 100 000

1 100 000

Bundet eget kapital vid räkenskapsårets slut

1 100 000

1 100 000

Fritt eget kapital

Fritt eget kapital vid räkenskapsårets början

95 709

103 159

Inbetalda medel

350 500

0

Lämnade och återförda bidrag

-12 200

0

Årets resultat

-75 615

-7 450

Fritt eget kapital vid räkenskapsårets slut

358 394

95 709

Summa eget kapital

1 458 394

1 195 709

Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder

0

14 000

Beviljade ej utbetalda bidrag

0

10 000

Summa kortfristiga skulder

0

24 000

SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER

1 458 394

1 219 709

J. E. K. G. F. G.

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2016:10) om årsredovisning i mindre företag.

Not 2 Andra långfristiga värdepappersinnehav

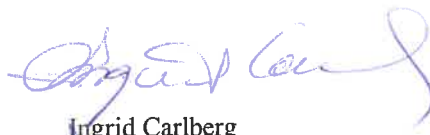
	2021-12-31	2020-12-31
Ingående anskaffningsvärden	0	0
Inköp	300 000	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	300 000	0
Utgående redovisat värde	300 000	0
Aktiefonder		
Anskaffningsvärde	300 000	0
Marknadsvärde	311 651	0

L & KB EFG

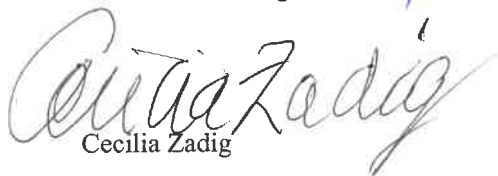
Stockholm den 28/4 2022

Kerstin Brunnberg

Ingrid Carlberg

Cecilia Zadig

Göran Ellung

Erik Palm

Vår revisionsberättelse har lämnats 2/5-2022

JPA Revision AB

Daniel Larin
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Stiftelsen Grävfonden

Org.nr 802480-7102

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Stiftelsen Grävfonden för räkenskapsåret 2021-01-01 – 2021-12-31.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2021 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden.

Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Stiftelsen Grävfonden för räkenskapsåret 2021-01-01 – 2021-12-31.

Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt

avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande, eller
- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Göteborg 7/5 - 2022

JPA Revision AB

Daniel Larin
Auktoriserad revisor